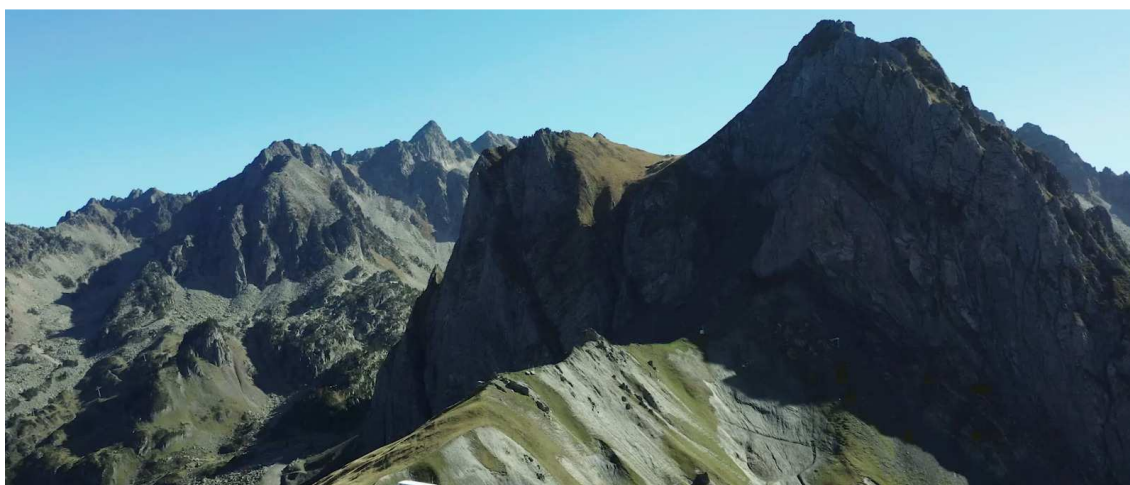

Interreg Poctefa proiektua

Patrim Sarea, Pirinioetako kultur, ondare eta natura zentroetan laguntzeko eta berritzeko mugaz gaindiko esperientzia

Sareak Gipuzkoako, Aragoiko, Kataluniako eta Pirinio Garaiko eta Frantziako Ariège-ko zentroak biltzen ditu, eta bere lehen prentsaurrekoa egin du nazioartean eta telematikoki. Bertan, hainbat gai jorratu ditu, hala nola kultura-espazioek aparteko etapa honetan areagotu den lurraldean duten garrantzi soziala eta eragin positiboa.

Pandemiak iraun bitartean elkarlanean egindako ekintzen artean, "Mundua hasi zenean... Pirinioetako mitoak eta kondairak" erakusketa dago. Erakusketa horrek euskarri fisikoak eta eduki digitalak konbinatzen ditu, eta mendikateko bi isurialdeetako ibarretako ahozko ondarearen aberastasuna eta aniztasuna erakusten du.

Prentsarekin izandako bileran parte hartu dute: Denis Puech Communauté de Communeseko presidenteordea eta Kulturako ordezkaria (Ariège); Pauline Chaboussou Communauté de Communes-eko Ondare zuzendaria (Ariège); Jordi Abella Ecomuseu de les valls d 'Aneu-ko zuzendaria, Jose Luis Gallego, Patrim+ proiektuaren arduraduna Ayerben (Huesca) eta Kizkitza Ugarteburu, Igatubeiti Baserri Museoaren koordinatzailea (Ezkio, Gipuzkoa) eta Iñaki Arrieta, antropologia sozial eta kulturalean doktorea eta Euskal Herriko Unibertsitateko irakaslea.

Mendi-eremuen etorkizunerako eta despopulazioari aurre egiteko beharrezkoak, seguruak eta eskura dauden baliabideetatik abiatuta berritzeko, digitalizatzeko eta mugaz gaindituz komunikaziorako eta lan

bateratuetarako bide berriak bilatzeko gaitasuna dutenak. Horiek dira Patrim+ (Interreg Poctefa) proiektuaren parte diren zentroen pandemian izandako esperientziaren ondorio positiboetako batzuk. Pirinioetako kultura-, ondare- eta natura-espazioen mugaz gaindiko sarea da Patrim+, eta ikusi dute jendeak nola erantzuten zien museoko ekimenak naturara ateratzeari edo birtuala ondarearekin eta lurraldearekin integratzeari gaur egungo egoera ezohikoan.

Denis Puech Communauté de Communes Couserans-Pyrénées-eko lehendakariorde eta Kulturako (Ariège) ordezkariak eskaini du ongietorria prentsarekin egindako topaketan. Azaldu duenez, Patrim+ proiektua 11 bazkidek osatzen dute, eta horietako gehienak Pirinioetako ondare eta kulturako zentroak dira, bai eta bi unibertsitatek eta kultura-kudeaketako enpresa batek ere.

Interreg Poctefa programaren barruko ekimena da, eta % 65 Eskualde Garapeneko Europako Funtsak (EGEF) finantzatzen du. Puechen hitzetan, "Pandemiak hainbeste zigortu duen sektorea kultura izanik", eta Europako sarearen lankidetzak funtsezkoa izan dela "berregokitu eta berrasmatu ahal izateko, gelditu gabe eta jarduera eta hausnarketa sortzen jarraitzeko".

Patrim Sarearen parte dira Gipuzkoa, Huesca, Katalunia, Hauts-Pyrénées eta Ariège Pirinioetako eremuetan dauden gune hauek.

Seix-eko gaztelua –Couserans Ondarea (Communauté de Communes Couserans-Pyrénées)

Ecomuseu dels Valls d'Àneu
Centro Santiago Ramón y Cajal (Ayuntamiento de Ayerbe)
Musée Larrey (Beaudéan)
Vero ibaiko Parke Kulturala – Labar-artearen zenroa
(Somontano de Barbastro eskualdea)
Musée del Auriñaciense
Pirinio Espazioa, Pirinioetako Sormen eta Kultura Zentroa,
(Grauseko Udala)
Igartubeiti Baserri Museoa (Gipuzkoa)
K6 Kultur Kudeaketa enpresa (Gipuzkoa)
Roldango Salto Espazioa (Huescako Hoya eskualdea/Uescako
Plana)
Euskal Herriko Unibertsitatea
Espai Origen, Centre d'Estudis del Patrimoni Arqueològic de la
Prehistòria, Universitat Autònoma de Barcelona

Hala, konfinamenduak eta lurraldeen egoera aldakorra gorabehera, "Sareko 10 espaziorekin eta telelanean soilik 2020ko lehen konfinamenduan" elkarlanean COVID-19 protokoloetara egokitutako erakusketa bat diseinatzea lortu zuten. Erakusketak euskarri fisikoak eta eduki digitalak konbinatzen ditu, eta ibiltaritzarako pentsatuta dago, Pauline Chaboussou Communes Couserans-Pyrénéeseko (Ariège, Frantzia) Ondare eta Ondare Zentroko zuzendariak azaldu duenez. Erakunde hori da proposamena koordinatu duen azkena, "Mundua hasi zenean... Pirinioetako mito eta legendak" izenburupean.

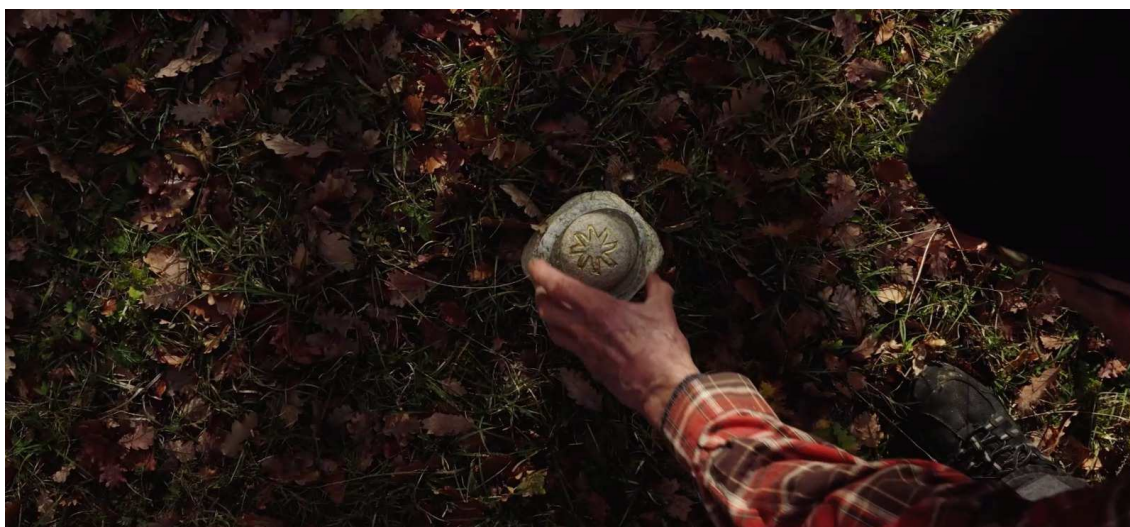
"Mitoak garrantzitsuak dira, gure parte direlako. Lurraren eta ezezagunaren, esploratu gabearen eta ulertezinaren arteko harremanak ezagutza eta sinesmenen bidez azaldu dira, errealitatea bizigarriagoa izan zedin", ziurtatu du Chaboussouk. Lau hizkuntzatan -frantsesez, gaztelaniaz, euskaraz eta katalanez- egindako erakusketak "mendikateko bi isurialdeetako ibarretan kontserbatutako ahozko ondarearen aberastasuna eta aniztasuna erakusten du, eta, aldi berean, Pirinioetako kultura-batasun ukaezina".

Erakusketaren esperientzia luzea izango da uda honetan abiatzekoa den liburu baten edizioarekin.

Era berean, Pirinioetako espazioak batzen dituen elementu poetiko eta oroigarri komun hori islatzen da proiektuaren bideoan, zeina pandemia betean grabatu baitzen, lurralde bakoitzeko baldintzak errespetatuz.

Proiektua lau hizkuntzatan dago eskuragarri, Youtubeko kanalean:

<https://www.youtube.com/channel/UCwHvEfQc4QNBEfTYPcMuHSw>

"Mendiak mugitu dituzten Pirinioetako emakumeak" azterlanaren arrakasta

Patrim+-eko beste ekimen bat ere argitaratuko da. Hala, Beudéan-eko (Frantzia) Larrey Museoak, Communauté de Communes Couserans-Pyrénées-en laguntzarekin, lan-jardunaldi bat antolatu zuen Europako Patrim+ (Interreg Poctefa) proiektuaren esparruan, salbuespenezko emakume batzuei buruz, "Historiaurretik gaur egun arte".

Online topaketa bihurtutako ekimenak balio izan zuen genero-ikuspegiari eta Pirinioetako munduan emakumeek duten rolaren garrantziari balioa emateko, kontakizun historiko tradizionalen isladarik eduki ez arren. "Askotan ezezagunak, ahaztuak, ikusezin bihurtuak, haien iritziak, ekintzak eta bizimodua ez zetozelako bat garai hartan emakumeei ezarritako zereginarekin, Pirinioetako emakume horiek markatu behar zuten historia".

Azaldutako ponentziek eta ikerketa osagarriek argitalpen bat osatuko dute 2021. urtearen amaieran.

Sarean egotearen garrantzia

"Ez dago zalantzarik sare-lana izan dela pandemia honetan laguntza handietako bat", gaineratu du Jordi Abella Ecomuseu de les valls d'Aneu taldeko arduradunak, Lleidan. "PATRIMI esker, tokiko komunikazioa hobetu ahal izan dugu eta publiko gehiagorengana iritsi".

"Asko hausnartu eta ikasi dugu museoen funtzio sozialari buruz, eta sareak oinarrizko tresna dira Pirinioen biziraupenerako eta etorkizunerako", adierazi du Abellak. "Museoak gune seguruak direla frogatu dela uste dut". Aipagarria da, adibidez, "Aforamendu murrizketekin 2020ko udan aurreko udan baino % 20 bisitari gehiago izan ditugula", esan dute.

Hori gertatu da Pirinioetan hurbileko turismoak gora egin duelako, hurbileko ondarea, askotan ezezaguna dena, aurkitu eta errebalorizatu delako eta aire zabaleko jarduerak planteatzeko orduan sormena sortu

delako. Horrez gain, arreta estrategikoa jarri nahi du "familia publiko batean".

Gipuzkoako Ezkio-Itsason dagoen Igartubeiti Baserri Museoarentzat ere erronka artearen, kulturaren eta bertako biztanleen arteko harremanean sakontzea izan da. "Museoa itxita egon zen bitartean, hainbat ekimen programatu genituen, hala nola, baserriarrei buruzko hitzaldiak eta podcast-a koronabirusaren aurrean, eta Dastatu Museoa bezalako ekimenak, kultura anitzeko gastronomia eta ondarea batzen zituena". Berrirekitzeko, "QR kodeak sartu genituen bisitariek edukietara sar zitezten kontaktu fisikoa saihestuz", Kizkitza Ugarteburuk Igartubeiti Baserri Museoko koordinatzaileak azaldu duenez.

Berriz irekitzeko gakoek, gainera, erakusketa- eta kultura-espazioen eginkizunari buruzko hausnarketa garrantzitsua eskatzen dute. Horrela, hainbat alderdi landu zituzten, hala nola Museoa "espazio seguru" gisa, "Hedatua, bere programazioa eta jarduerak espazio publikora ateraz". "Mikromuseoa" ere aukeratu zuten, "Istorio handiak hitz gutxitan eta talde txikientzat" eskainiz. Era berean, museo hibridoan sakondu zuten, bai aurrez aurre, bai online, bai konektatuta. Helburua da "tokiko ingurunearekin sareak indartzea. Sare berriak esploratzea eta irekitzea tokikotik harago, bai estatukoak, bai nazioartekoak".

Produktua, ondarea eta lurraldea

Bestalde, Jose Luis Gallego Ayerbeko Patrim+ proiektuaren arduradunak "produktua, ondarea eta lurraldea" dinamizatzeko ekimena martxan nola jarri den azaldu du. "PATRIM Sarearen jarduera-eremuko eskualde eta sailtako tokiko produktuen hautaketa bat da, kalitateagatik,

benetakotasunagatik eta kultura- eta ingurumen-jasangarritasunarekiko erantzukizunagatik bereizten direnak, tokiko garapenerako ondare eta aukera baten erakusleho gisa", azaldu du. Horrela, ondarearen kontzeptua zabaldu egiten da eta gastronomia, musika edo ezagutza immaterialak bezalako gaiak barne hartzen ditu.

Bere kasuan, Ayerbeko Ramón y Cajal Interpretazio Zentroa abian jartzen ari da Huescako Hoya eskualdearekin lankidetzan.

Gainera, Patrim Europa mailan jardun dezakeen lurralde talde egonkor bat izateko lanean ari dela aurreratu du Gallegok.

"Ondarea eta tokiko museoak. Kudeatzeko funtsezko gaiak" eskuliburuaren diseinua eta edizioa

Esparru akademikoaren eta tokian tokiko zentroyen arteko lankidetzaren erakusgarri ona da "Ondarea eta Tokiko Museoak. Bere kudeaketarako gai nagusiak " eskuliburua, Patrim+ proiektuaren emaitza. Iñaki Arrieta antropologia sozial eta kulturalean doktore eta Euskal Herriko Unibertsitateko irakasleak azaldu duenez, ekimen honen helburua "ezagutzak lurraldean eragina izatea" da, eta helburua da "txikiagoak eta lokalagoak" izateagatik ikasketa akademikoetan jorratu ohi ez diren zentroetako pertsonen gaitasunak sendotzen laguntzea, tokian bertan duten garrantzia gorabehera.